

Journal of Interdisciplinary Social Development (JISDIADP)

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 - พฤษภาคม - มิถุนายน 2566

Vol.1 No.3 - May - June 2023

ISSN : 2822-1060 (Online)

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาด้านเทคโนโลยี เลขที่ 1 ม.12 ต.เหล่าต่างคำ อ.โพธิ์ชัย จ.หนองคาย
DR KEY Institute of Academic Development and Promotion 1 M.12, Laothangham Sub-district, Phonphaisal District,
Nong Khai Province, 43120, Thailand. Tel: +66610186156

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

Journal of Interdisciplinary Social Development

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2566)

Vol 1 No.3 (May - June 2023)

ISSN : 2822-1060 (Online)

_ ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เจ้าของ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการด็อกเตอร์เกษ เลขที่ 1 หมู่ที่ 12 ตำบลเหล่าต่างคำ
อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย 43120 โทร 061-0186156, 082-9356452
E-mail : journalsocialdevelopment@gmail.com

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
E-mail: zumsa_17@hotmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9833-4759>
Google Scholar: <https://scholar.google.com/citations?user=Ex2SJ-8AAAAJ&hl=th>

บรรณาธิการ

ดร.เกษภา ผาทอง
สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการด็อกเตอร์เกษ

กองบรรณาธิการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ศาสตราจารย์ ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัช ด้วงทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจันทน์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ภูษิต ปลัณรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

พระนัสชนะ ส่างช้าง, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาฐิติวัตร หนั่นกิจ, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระครูธรรมศุต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

☞ **ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ**

พิชญ์ ศรีพรรณ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการต๋อเกอ

☞ **ฝ่ายประสานงานและการจัดการ**

วรรณภา บุปผาโสภ

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

☞ **ฝ่ายกฎหมาย**

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

☞ **พิสูจน์อักษร**

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

☞ **ออกแบบปก**

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม - มิถุนายน) ปีพุทธศักราช 2566 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ มีเนื้อหาสาระของบทความที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 3 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 1 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักของวารสารเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)
ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสใน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	1-16
RELATIONSHIPS BETWEEN THE SEVEN SAPPURISADHAMMA WITH LEADERSHIP STYLES OF ABBOTS IN MUANG NONGKHAI DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE	
เกษฎา ผาทอง	
การเลือกตั้ง : กระบวนการเพื่อความเป็นประชาธิปไตย	17-30
ELECTIONS: A PROCESS FOR DEMOCRACY	
สมภาพ ระงับทุกข์	
วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย	31-46
POLITICAL CULTURE: CONCEPTS TO DEVELOPMENT OF THAI SOCIETY	
พระจิรวัดน์ กิตติวิทย์พนโน, กิตติคุณ บุญแก้ว, ภาณุวัฒน์ รังสวัสดิ์จิตร และ วราภาญจน์	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	47-70

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปบุริธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้า
อาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*

RELATIONSHIPS BETWEEN THE SEVEN SAPPURISADHAMMA WITH
LEADERSHIP STYLES OF ABBOTS IN MUANG NONGKHAI DISTRICT,
NONGKHAI PROVINCE

เกษญา ผาทอง

Ketsada Phathong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai2535@gmail.com

Received 27 May 2023; Revised 26 June 2023; Accepted 27 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักสัปบุริธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปบุริธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติตนตามหลักสัปบุริธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ 2. รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้นำโดยรวม อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ 3. ความสัมพันธ์ระหว่าง

Citation:

* เกษญา ผาทอง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปบุริธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 1(3), 1-16.

Ketsada Phathong. (2023). Relationships Between the Seven Sappurisadhamma with Leadership Styles of Abbots in Muang Nongkhai District, Nongkhai Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 1(2), 1-16.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2023.29>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

หลักสัปปริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนหลักสัปปริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสอยู่ในระดับสูงและสูงมาก

คำสำคัญ: หลักสัปปริสธรรม 7, รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส

Abstract

The purpose of this research was to study the practices according to the seven Sappurisadhamma principles of the abbots in Mueang Nong Khai District. Nong Khai Province to study the leadership style of the abbots in Mueang Nong Khai District Nong Khai Province and to study the relationship between the Seven Sappurisadhammas and the leadership style of the abbots in Muang Nong Khai District. Nong Khai Province The results of the research were as follows: 1. The practice according to the 7 Sappurisadhamma principles of the abbots in Mueang Nong Khai District. Nong Khai Province Overall, it was at a high level. 2. Leadership style of the abbots in Mueang Nong Khai District. Nong Khai Province, the leader as a whole is at a high level. Each item was at a high level. Nong Khai Province The results showed that The practice of the 7 Sappurisadhamma had a very high and very high positive correlation with the abbot's leadership style.

Keywords: Seven Sappurisadhamma, Leadership Styles of Abbots

บทนำ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญกับประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญที่พระสงฆ์เป็นผู้นำในการกล่อมเกลাজิตใจ เป็นผู้นำใน

การอบรมคุณลักษณะนิสัยอันดีงามให้กับผู้คนในสังคม ตลอดจนการให้ความอนุเคราะห์เกี่ยวกับบริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งการแก้ไขปัญหาให้กับสังคมประเทศชาติมาแล้วเป็นอย่างดี นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีความสำคัญเป็นอย่างมากมากต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านพร้อมกับการพัฒนาชุมชน กล่าวคือหน้าที่ในการเผยแผ่คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แล้วยังได้จัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานชาวบ้านโดยการส่งสอนอบรมคุณธรรมจริยธรรมช่วยสอนหนังสือให้แก่นักเรียนโรงเรียนต่างๆ การสงเคราะห์ชาวบ้านที่ยากจน การสนับสนุนกิจการต่างๆ ที่เป็นส่วนรวม การรักษาผู้ป่วยตามภูมิปัญญาชาวบ้าน การให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพหรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้คำชี้แนะแก่ครอบครัวที่มีปัญหา เป็นต้น

วัดและพระสงฆ์จึงถือว่าเป็นศูนย์กลาง เป็นศูนย์รวมในการพัฒนาด้านต่างๆ เป็นผู้นำการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งทั้งหลายทั้งปวงทั้งภายในวัด ภายนอกวัดด้วยหลักความถูกต้องดีงามสร้างความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นต่อวัดวาอารามและเป็นประโยชน์แก่พุทธบริษัทที่เป็นชาวบ้านอย่างครบถ้วนบริบูรณ์ (พิสิฐ เจริญสุข, 2551)

ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำหน้าที่หลักในการเป็นผู้นำก็คือเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นผู้กำหนดแผนนโยบายในการพัฒนารูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันทางกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดตั้งโครงการ บ้าน วัด โรงเรียน (บ ว ร) โดยให้วัดเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เราเห็นได้ว่าผู้ทำหน้าที่หลักในการปฏิบัติศาสนกิจก็คือเจ้าอาวาส เพราะเจ้าอาวาสนอกจากจะมีความรู้ความสามารถ มีบารมี และคุณธรรมมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานองค์กรแล้ว ที่สำคัญเจ้าอาวาสจะต้องมีรูปแบบภาวะผู้นำที่เป็นนักบริหารที่มีประสิทธิผลสูงซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและพฤติกรรมการยอมรับนับถือในการให้ความอุปถัมภ์บำรุงในกิจการของวัดจากพุทธศาสนิกชน

หากเจ้าอาวาสผู้ปกครองดูแลและบริหารกิจการของวัดยังมีลักษณะหรือรูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลมาก มีวิสัยทัศน์ (Vision) กว้างไกล มีการการวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การประเมินผล และการงบประมาณยิ่งจะทำให้การขับเคลื่อนงาน โครงการต่างๆ ดำเนินการอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น การนำหลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งได้แก่ 1) อัมมัญญาตา ความรู้จักธรรม รู้หลัก หรือ รู้จักเหตุ หรือคือ รู้หลักความจริง 2) อตถัญญาตา ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือ

รู้จักผล คือรู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งใดไปแล้วผลที่ออกมาจะเป็นอย่างไรและพร้อมที่จะยอมรับปรับปรุงแก้ไข 3) อัตตัญญูตา ความรู้จักตนคือ รู้ว่าเรานั้นว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ความสามารถความถนัด และคุณธรรม เป็นอย่างไรควรนำมาใช้อย่างไรจึงจะได้ผล 4) มัตตัญญูตา ความรู้จักประมาณ คือ ความพอดี 5) กาลัญญูตา ความรู้จักกาล คือรู้กาลเวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจการทำหน้าที่การทำงานต่างๆ 6) ปริสัณญูตา ความรู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิริยาที่จะประพจน์ต่อชุมชนนั้นๆ 7) ปุคคลัญญูตา หรือ ปุคคลปโรปรัญญูตา ความรู้จักบุคคล คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยอัธยาศัยความสามารถ และคุณธรรม มาใช้เป็นกรอบสร้างความสัมพันธ์กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ก็จะทำให้เป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีเหตุผลรู้จักความพอดีเกี่ยวกับความต้องการ ความปรารถนา มีความคิดใฝ่ฝันที่ใกล้เคียงกับความสามารถและความเป็นจริง การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือการมีจิตใจที่เข้มแข็ง ฝึกตนเองได้ มีความอดทนต่อสิ่งยั่วเย้าได้ดี มีจิตสำนึกดีมีความเอื้ออาทร รู้จักการประณีตประนอม ดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีสติ และที่สำคัญนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก (พระมหาแล ขำสุข, 2558)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสรุปเป็นคำนิยามศัพท์ในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามจากกรอบเนื้อหาในคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

5. เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับหน่วยการวัดที่มีใช้ประชากรในการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

6. หากพบว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3. การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

4. การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

5. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการ วิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการสรุปผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาส

การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาส อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังต่อไปนี้

1) หลักธัมมัญญตา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสใช้หลักพระธรรมวินัยโดยยึดความถูกต้องสร้างความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของหลักธรรมที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ อีกทั้งยังมีการใช้หลักพระธรรมวินัยเป็นหลักในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เจ้าอาวาสยังมีการนำเอาระเบียบกฎเกณฑ์มาปฏิบัติอย่างเหมาะสม และที่สำคัญมีการวางแผนการปฏิบัติได้เหมาะสมกับเหตุการณ์เป็นอย่างดี

2) หลักอัทธัญญา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสได้ยึดประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก มีความมุ่งมั่นทำงานให้สัมฤทธิ์ผล ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจเพื่องานส่วนรวม อีกทั้งมีความเพียรพยายามที่จะขับเคลื่อนภาระงานไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ และที่สำคัญมีการคิดแนวทาง กิจกรรมต่างๆ มาพัฒนาวัดอย่างสม่ำเสมอ

3) หลักอหัตถัญญา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสมีความรับผิดชอบสูงต่อบทบาทหน้าที่ของตน เป็นผู้มีความตั้งใจใฝ่หาความรู้ มีความเสียสละ มีคุณสมบัติพร้อมที่เป็นผู้นำในการพัฒนา ในส่วนเรื่องของอารมณ์นั้นเจ้าอาวาสสามารถข่มจิตใจของตนเองได้ทุกขณะ และที่สำคัญเป็นผู้เปี่ยมด้วยความรู้ความสามารถมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4) หลักมัตตัญญูตา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสมีความยินดีในปัจจัยสี่ตามกำลังของตน รู้จักความพอใจในเสนาสนะบนวิธีแห่งความพอเพียง อีกทั้งได้กำหนดแนวทางในการจัดการวัดได้เหมาะสมพอดี มีการบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า และที่สำคัญมีการใช้อำนาจการปกครองในการให้คนให้โทษได้เหมาะสมพอดี

5) หลักกาลัญญูตา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสมีการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนหลังได้ดี อีกทั้งมีการบริหารจัดการด้านเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์ และที่สำคัญมีการทำงานให้บรรลุตามระยะเวลาโดยไม่คั่งค้างงาน

6) หลักปริสัญญูตา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน รวมถึงเจ้าอาวาสได้ทำหน้าที่เป็นนักประสานงานที่ดีกับทุกหน่วยงาน

7) หลักบุคคลปโรปรัชญูตา

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสได้มีการยกย่องสรรเสริญบุคคลที่ควรยกย่อง สรรเสริญบุคคลที่ควรสรรเสริญ ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม อีกทั้งมีการจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน และมีการให้การสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมอีกด้วย

2. รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส

รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส อยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังต่อไปนี้

1) รูปแบบภาวะผู้นำแบบบงการ

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสมีการชี้แจงสิ่งที่จะต้องทำและวิธีการที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารกิจการคณะ

สงฆ์ กำหนดเวลาที่จะต้องทำงานให้แล้วเสร็จ ที่สำคัญเจ้าอาวาสเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานโดยให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน มีการอธิบายหรือชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบถึงความคาดหวังของวัด มีการกำหนดระเบียบต่างๆ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม และมีการตัดสินใจทุกเรื่องคนเดียวแล้วสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม

2) รูปแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุน

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสมีการสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความก้าวหน้าในด้านการศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบปรึกษาหารือเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้ ตลอดจนให้ความสนใจในสวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ให้ความสนใจในการจัดสภาพแวดล้อมของงานเป็นที่น่าพอใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน มีความความเมตตาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจความรู้สึกเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้เจ้าอาวาสยังให้คำแนะนำเสนอแนะและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาในการพัฒนาการศึกษา รวมถึงสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ถือตนเป็นใหญ่ ให้การยอมรับนับถือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และเอาใจใส่ในความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา

3) รูปแบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมและยอมรับผลการตัดสินใจร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อปรับปรุงงานเสมอ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาในการร่วมมือปฏิบัติงาน นอกจากนี้เจ้าอาวาสยังสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้รู้สึกเสมอว่าทุกคนมีความสำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในการมอบหมายงานนั้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความรู้ความสามารถและความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ และมีการกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

4) รูปแบบภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าอาวาสเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ เน้นในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสูง ให้การยกย่องชมเชยเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งพยายามแสวงหาแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งความคาดหวังในความสำเร็จต่อการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงของผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนดมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูงแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา คำนึงถึงผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่าคอยเฝ้าตรวจวิธีการปฏิบัติงาน มีความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี รวมถึงมีความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสนองงานท่านให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามที่กำหนดเป้าหมายที่ท้าทายไว้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยรวมอยู่ในระดับสูงและระดับสูงมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการอภิปรายและประกอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.09) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าเจ้าอาวาสเป็นผู้รู้จักและเข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ มีความมุ่งมั่นดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เต็มเปี่ยมด้วยความรู้ มีความเข้าใจหลักในการจัดการงบประมาณอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อวัด รวมถึงเป็นตัวอย่าง

ในการดำเนินชีวิตบนวิถีแห่งความสันโดษ เข้าใจในการกำหนดนโยบายหรือโครงการให้เหมาะสมกับระยะเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และที่สำคัญมีวิธีการคัดสรรบุคลากรหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยาศุทธิศิลป์ ยุทธสืโป (2554, หน้า 154) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปติธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปติธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทม จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถนำหลักสัปติธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานส่วนตำบลได้จริงทุกด้าน และแสดงให้เห็นออกมาในรูปของผลงาน เพราะว่า ผลงานจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าหลักสัปติธรรมนั้นนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลได้จริง ย่อมเป็นผลต่อความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรในองค์การและในชุมชนให้ได้รับความสุขอย่างถ้วนหน้า อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำหลักสัปติธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปติธรรมในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

เจ้าอาวาส มีรูปแบบภาวะผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.09) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า มีการใช้รูปแบบภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า เจ้าอาวาส เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติเรียกร้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นมิตรภาพ เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจจิตใจได้ ให้ความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ และจะตั้งเป้าหมายที่ท้าทายสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูไพโรจน์ภทรคุณ (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า พระภิกษุในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสทั้ง ๗ ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พระภิกษุในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในวัดและชุมชน

ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ด้านคุณลักษณะของภาวะผู้นำ ด้านศาสนวัตถุ ด้านศาสนบุคคล ด้านศาสนพิธี ด้านการศึกษาอบรม ด้านปัจจัยการบริหารงานของเจ้าอาวาส ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล จันทรแก้ว (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา” พบว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนา 2) การสร้างรูปแบบ 3) การทดลองรูปแบบ 4) การพัฒนารูปแบบ 5) การประเมินรูปแบบ 2.คุณลักษณะภาวะผู้นำที่ต้องการพัฒนา มี 5 ข้อคือ การเป็นผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ผู้นำของผู้นำที่สร้างความคิดสร้างสรรค์การบริหารความเสี่ยงและผู้นำที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานทั้ง 4 กลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

พบว่า 1) การปฏิบัติตนหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบบงการ อยู่ในระดับสูง ($r=0.800$) 2) การปฏิบัติตนหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุน อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.827$) 3) การปฏิบัติตนหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูง ($r=0.724$) 4) การปฏิบัติตนหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบความสำเร็จ อยู่ในระดับสูง ($r=0.718$) แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นปัจจัยส่งเสริมรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส เนื่องจากเมื่อใดก็ตามที่เจ้าอาวาสมีการปฏิบัติตนตาม หลักธัมมัญญุตาก็จะทำให้เป็นผู้รู้หลักหรือรู้จักเหตุ

หลักอัตถิยัตนา ซึ่งหมายถึงความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล หลักอัตถิยัตนา หมายถึง ความรู้จักตน คือรู้ว่าเรานั้นโดยฐานะ ภาวะ เพศ เป็นผู้นำแบบใด หลักมัตถิยัตนา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักประมาณ หลักกาลิยัตนา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักกาล หลักปริสยัตนา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักบริษัหรือรู้จักชุมชน หลักบุคคลปโรปรัยัตนา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักบุคคล อันจะนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำ 4 แบบ คือ ภาวะผู้นำแบบบงการ (Directive Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของเจ้าอาวาส เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติเรียกร้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของเจ้าอาวาส ที่มีลักษณะเป็นมิตรภาพ เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจลึกซึ้งได้ และเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความต้องการ สถานภาพและความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participator Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของเจ้าอาวาส ที่ให้ความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ เป็นมิตรกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป้าหมายและการบังคับตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับงาน จนกระทั่งกระทำกลุ่มด้วยการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ภาวะผู้นำแบบเน้นความสำเร็จ (Achievement Oriented Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของเจ้าอาวาส ที่เน้นความสำเร็จ จะตั้งเป้าหมายที่ท้าทายสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา เน้นความสำคัญไปที่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง แสดงความมั่นใจในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ กลั่นประเสริฐ (2553) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 : กรณีศึกษา บริษัททรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า

1.พนักงานมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารมีภาวะผู้นำทางการบริหารในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 กรณีศึกษา บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้แก่ ด้านรู้จักเหตุ ด้านรู้จักผล ด้านรู้จักตน ด้านรู้จักประมาณ ด้านรู้จักกาล ด้านรู้จักชุมชน.และด้านรู้จักบุคคล.พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า พนักงานที่มีอายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการบริหารในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับพนักงานที่มีเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้รวมต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการบริหารในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำ หลักสัปปุริสธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้กับภาวะผู้นำทางการบริหารของบริษัท ทูรคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ มีพนักงานเป็นบางส่วนที่ยังมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีความไม่เป็นกลาง ทางด้านการบังคับบัญชา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน การสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งทั้งการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา อุปสรรคในการทำงานที่ไม่เพียงพอ การจัดบุคลากรได้ไม่เหมาะสมกับงาน หรือการจัดให้ทำงานมากจนเกินไป จนทำให้งานที่ทำนั้นเกิดความผิดพลาดได้ง่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ แก้วบางพุด (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมองค์กรกรณีศึกษา : เทศบาลนครภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต โดยรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 2. วัฒนธรรมองค์กรในลักษณะสร้างสรรค์ เทศบาลนครภูเก็ต โดยรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนายกเทศมนตรีนครภูเก็ตกับวัฒนธรรมองค์การในลักษณะสร้างสรรค์ เทศบาลนครภูเก็ต มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ($r = .730^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้ทราบได้ว่า การปฏิบัติตนตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรม 7 กับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนหลักสัปปริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสอยู่ในระดับสูงและสูงมาก ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) ให้เจ้าอาวาสมุ่งมั่นดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก 2) ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน เป็นนักประสานงานที่ดี ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ให้เจ้าอาวาสใช้วิธีการคัดสรรบุคลากรหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน โดยให้การสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ทำหน้าที่ที่เหมาะสม 4) ให้เจ้าอาวาสมีลักษณะเป็นมิตรภาพกับทุกคน เป็นผู้ที่สามารถเข้าใกล้ชิดได้ 5) ให้เจ้าอาวาสมีความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ 6) ให้เจ้าอาวาสตั้งเป้าหมายที่ท้าทายสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา เน้นความสำคัญไปที่ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 1) ควรกำหนดแผนนโยบายในการจัดการวัดที่มีความเหมาะสม เข้าใจหลักในการจัดการงบประมาณอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อวัด รวมถึงเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตบนวิถีแห่งความสันโดษ 2) ควรรู้จักและเข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ของหลักธรรมตามหลักสัปปริสธรรม 7 รวมถึงใช้หลักการวางแผนนโยบายให้เหมาะสมสอดคล้องกับงานคณะสงฆ์ 3) ควรเข้าใจในการกำหนดนโยบายหรือโครงการให้เหมาะสมกับระยะเวลา อัดทั้งสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาท่อนหลังได้ดีทันต่อเหตุการณ์ 4) ควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติเรียกร้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ 5) ควรมุ่งเน้นการเป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานทางการคณะสงฆ์ให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์และการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อปฏิบัติตนและสร้างศรัทธาให้แก่พุทธบริษัททั้ง 4 6) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการร่วมแก้ไขปัญหาอย่างเต็มความสามารถ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเปลี่ยนกลุ่ม

ประชากรจากเจ้าอาวาสในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ไปเป็นเจ้าอาวาสในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นให้กว้างมากยิ่งขึ้น จะได้เห็นถึงความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม 7 ที่มีต่อภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางและให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้หลักพุทธธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนของเจ้าอาวาส เช่น กุศลกรรมบถ 10 สาราณียธรรม พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เจ้าอาวาสมีหลักในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น 3) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ในองค์กร หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ภายใต้โครงการ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวุฒิ แก้วบางพุด. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมองค์กรกรณีศึกษา: เทศบาลนครภูเก็ต. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิสิฐ เจริญสุข. (2541). คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- พระมหาแล ขำสุข. (2558, มกราคม – เมษายน). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทสม.), 21(1), 135.
- พระยุทธิศิลป์ ยุทธสีย์โป (อุปศรี). (2554). การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์จังหวัดนครพนม. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาคมเพชร วชิรปัญญา (เรืองผา). (2553). การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูไพโรจน์ภักทรคุณ (วิโรจน์ ภาทพญญ). (2554). ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอ
กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิมล จันทรแก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุรัตน์ กลั่นประเสริฐ. (2553). ภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริส
ธรรม 7 : กรณีศึกษาบริษัททรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การเลือกตั้ง : กระบวนการเพื่อความป็นประชาธิปไตย*

ELECTIONS: A PROCESS FOR DEMOCRACY

สมภพ ระวังทุกข์

Sompop Rangubtook

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: thanadolpolpan@gmail.com

Received 11 June 2023; Revised 26 June 2023; Accepted 27 June 2023

บทคัดย่อ

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 การเลือกตั้งอาจเพื่อเลือกผู้ดำรงตำแหน่งในสภานิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารและตุลาการ และสำหรับรัฐบาลภูมิภาคและท้องถิ่น กระบวนการนี้ยังใช้ในองค์การเอกชนและธุรกิจ ตลอดจนสโมสรจนถึงสมาคมและบริษัท สำหรับปัจจุบัน การเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการหล่อหลอมเจตจำนงและความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ผู้ปกครอง และเป็นเครื่องมือในการใช้ควบคุมการใช้อำนาจรัฐ ถือเป็นการแสดงเจตจำนงแห่งรัฐ ซึ่งการเลือกตั้งระดับรัฐมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ หลักการเลือกตั้งโดยทั่วไป โดยเสมอภาค โดยตรง โดยลับ และโดยเสรี อีกทั้งเป็นการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของตนตามอิสระ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอ

Citation:

* สมภพ ระวังทุกข์. (2566). การเลือกตั้ง : กระบวนการเพื่อความป็นประชาธิปไตย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 1(3), 17-30.

Sompop Rangubtook. (2023). Elections: A Process for Democracy. Journal of Interdisciplinary Social Development, 1(3), 17-30.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2023.27>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชน ทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

คำสำคัญ: การเลือกตั้ง, ประชาธิปไตย

Abstract

Election is a formal decision-making process in which people elect individuals to hold political office. Election has been a common mechanism in representative democracy since the 17th century. or executive and judiciary and for regional and local governments. This process is also used in private organizations and businesses. as well as clubs to associations and corporations for present Elections have a purpose in order to forge the political will and opinions of the people to bring righteousness to parents and as a tool for controlling the exercise of state power regarded as a manifestation of the will of the state There are five elements in state elections: general, equal, direct, secret and free election principles, as well as independent voting for one's representatives. Those elected must be those who voluntarily present themselves for the people to choose. And those who are elected with the majority of votes are those who are recognized as representatives of the people. All have rights as assigned by the people.

Keywords: Elections, Democracy

บทนำ

การเลือกตั้ง (election) เป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบบ

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นส่วนหนึ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ยอมรับอำนาจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบของประชาธิปไตยออกได้เป็น 2 ประเภท ด้วยกัน คือ ประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy) ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนมีเสียงในการปกครองโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศได้โดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกัน ชุมชนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจเรื่องการเมือง ซึ่งพบเห็นได้บางรัฐเล็กๆ ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน หรือย้อนหลังลงไปถึงยุคนครรัฐกรีกโบราณ (ancient greek) กว่า 2,000 มาแล้ว ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในฐานะต้นแบบแห่งประชาธิปไตยทางตรง แต่ด้วยข้อจำกัดของสังคมสมัยใหม่ทั้งในเชิงโครงสร้างความสลับซับซ้อนของสังคมและปริมาณคนในสังคมที่มากขึ้น ประชาชนทุกคนจึงไม่อาจสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ทั้งหมด ทั้งยังเป็นการยากลำบากในทางปฏิบัติที่จะสร้างกลไกรองรับการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนทั้งหมดในสังคมได้อย่างรัดกุม จึงได้เกิดรูปแบบของประชาธิปไตยโดยการใช้อำนาจทางอ้อมของประชาชนผ่านผู้แทน (representative democracy) เพื่อใช้อำนาจทางการเมืองบริหารปกครองไม่ว่าจะผ่านระบบรัฐสภาหรือไม่ก็ตามในบรรดากระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนในการใช้อำนาจทางการเมืองแทนประชาชนนั้นเป็นที่ยอมรับว่าการเลือกตั้ง เป็นรูปแบบพื้นฐานที่เหมาะสมที่สุดภายใต้ภายใต้รูปแบบที่หลากหลายของการให้ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน การเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนแสดงออกซึ่งเจตจำนง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในในการส่งบุคคลหรือคณะบุคคลเชิงกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์และนโยบายในการใช้อำนาจที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด รวมถึงถึงการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนเป็นองค์รวม และท้ายที่สุดคือการสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่ตนเองในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (sovereignty) การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการปกครองและสนองความต้องการของเขาเอง (วิทยา ชินบุตร, 2559)

การเลือกตั้งถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย ในการเลือกผู้จะไปทำหน้าที่แทนประชาชน ผ่านการลงมติของคนที่ทั้งประเทศในการมอบอำนาจ สิทธิ ในการดำเนินการทางการเมืองแทนตน อย่างไรก็ตาม การมอบอำนาจของประชาชนให้ผู้แทนผ่านการเลือกตั้งไม่หมายความว่าผู้แทนจะทำหน้าที่แทนประชาชนได้ทุกอย่าง หรือผู้แทนอาจจะไม่ได้ทำตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชนก็เป็นไปได้

ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยอันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) พอสรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลหรือผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งสุจริตซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และการกระทำด้วยวิธีการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นไปได้อย่างโดยเสรี (กมล ทองธรรมชาติ, 2525)

ประชาชนมีความจำเป็นต้องมีความต้องการและมีความเดือดร้อนอะไร ประชาชนจะได้มีโอกาสแสดงความจำนนเหล่านั้นผ่านผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้แทนราษฎรได้ประกาศนโยบายอุดมการณ์แห่งพรรคการเมืองของตนอย่างชัดแจ้ง ถ้าไม่มีการเลือกตั้งประชาชนก็ต้องใช้วิธีการอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ขบวนการเลือกตั้งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้ผู้มีความคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง จะได้แสดงออกเพื่อให้รัฐบาลหรือผู้บริหารได้รับทราบแล้วนำไปพิจารณาดำเนินงานในเรื่องที่สามารถจะทำได้

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2535) อีกทั้งการเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทนของตน

เข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2534)

จากความหมายดังกล่าว การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งในบทบาทการเลือกผู้ไปทำหน้าที่แทนในการบริหารประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้แทนที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนอาจจะไม่ได้ทำตามนโยบายที่เคยให้ไว้กับประชาชน แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการเลือกตั้งเข้าไปแล้ว หากทำหน้าที่ผู้แทนไม่ได้ ประชาชนมีสิทธิที่จะเรียกร้องสิทธิ อำนาจ คืบมาเป็นของประชาชนได้ และเข้าสู่การเลือกตั้งแทนใหม่

ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้น อาจใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนนพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การเลือกตั้งทั่วไป (general election) คือการเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อมๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั้งประเทศซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดกระแสการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้นการเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นและแนวโน้มของกระแสความคิดทางการเมืองของประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

2. การเลือกตั้งซ่อม (by-election) เป็นการเลือกบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากความเป็นสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก ถูกถอนถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้นๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบ ซึ่งเป็นการขาดสมาชิกภาพอีกรณีหนึ่งและการกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง หรือเรียกว่าการเลือกตั้งซ้ำ

3. การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลายๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกันแต่มิใช่การเลือกตั้งทั้งประเทศ

4. การเลือกตั้งซ้ำ (re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม รวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดวัตถุประสงค์และได้มีคำสั่งที่ชอบให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้ การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา (Turner and Others, 1996) ได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ 2 ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบสังกัด (partisan election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่ง ได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดี วุฒิสมาชิกผู้แทนราษฎร ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสภานิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเมือง เป็นต้น กับอีกประเภทหนึ่ง คือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (non-partisan election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัดซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเมืองหรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้

ความสำคัญและกระบวนการของการเลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันจะขาดเสียซึ่งกระบวนการเลือกตั้งไม่ได้ เพราะถ้าการจัดการปกครองที่ไม่มีการเลือกตั้งโดยประชาชนได้ใช้สิทธิทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำงานบริหารประเทศแล้วก็จะถือว่าเป็นการปกครองแบบเผด็จการเท่านั้น ฉะนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็นกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยการเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์

หลักเกณฑ์ของการเลือกตั้งเป็นที่ทราบกันแล้วว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้แสดงเจตจำนงของตนผ่านพรรคการเมืองหรือผ่านผู้แทนราษฎร แต่การเลือกตั้ง

นั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมนั้น จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งไว้ดังนี้ คือ

1. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of Election) อันหมายถึง การให้ความเป็นอิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีได้ขู่มขู่บังคับให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงอันแท้จริงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (Periodic Election) หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาไว้อย่างแน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งปกติทุก 4 ปี เป็นต้น

3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การเลือกตั้งได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ รัฐบาลจะต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะป้องกันไม่ให้มีการคดโกงในการเลือกตั้งเกิดขึ้น โดยการให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุดทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นไม่ได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

4. หลักการออกเสียงทั้งชายหญิง (Universal Suffrage) หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองกันทั่วไป เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก บุคคลวิกลจริตหรือมีจิตบกพร่อง เป็นต้น

5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียงและคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าขาดการเลือกตั้งแล้วก็จะไม่ถือว่าการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งนั้นเป็นกระบวนการที่จะสรรหาตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในสภา เพื่อทำหน้าที่สนองความต้องการหรือเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

สำหรับประเทศไทยเราหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา เราได้มีการเลือกตั้งทั่วไปแล้วถึง 23 ครั้ง นับแต่มีการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2476 ถึง 23 ธันวาคม 2550 ทั้งนี้ ไม่นับการเลือกตั้งซ่อม การเลือกตั้งเพิ่มและการเลือกตั้งซ้ำโดยเฉพาะการเลือกตั้งซ่อมนั้นจะมีขึ้นเกือบทุกสมัยของรัฐบาลเนื่องจากสมาชิกตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติบ้าง แต่ถึงอย่างไร การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนอยู่ 4 ประเภท คือ

1. การเลือกตั้งทั่วไป คือ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในคราวเดียวกัน เช่น 22 เมษายน 2522, 18 เมษายน 2526 และ 27 กรกฎาคม 2529 เป็นต้น

2. การเลือกตั้งเพิ่ม คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง สมมติว่ารัฐบาลชุดแรกมีสมาชิกอยู่ 100 คน เกิดมีรัฐบาลชุดใหม่เข้ามาแทนที่ อาจจะมาโดยปฏิวัติหรือรัฐประหารก็ตามเข้ามาบริหารประเทศยังให้สมาชิกจำนวน 100 คนนั้นอยู่เหมือนเดิม และมีการจัดการเลือกตั้งเพิ่มมาอีก 50 คน เพื่อให้ได้สมาชิก 150 คน ดังนี้ ซึ่งเป็นการเลือกตั้งในบางเขตบางจังหวัดเท่านั้น เช่น ในการเลือกตั้งเพิ่มเติมเมื่อ 5 มิถุนายน 2492

3. การเลือกตั้งซ่อม คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นบางคน เนื่องจากสมาชิกภาพของ ผู้แทนราษฎรสิ้นสุดจะต้องเลือกตั้งซ่อมภายใน 90 วัน

4. การเลือกตั้งซ้ำ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นบางเขตหรือบางคน เนื่องจากการเลือกตั้งในคราวก่อนเป็นไปโดยมิชอบและศาลหรือองค์การ ซึ่งมีอำนาจวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งเป็นไปโดยมิชอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยทั้ง 4 ประเภทนี้ จะมีวิธีการหลักการอย่างไรขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งและรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ เพราะแต่ละคราวการเลือกตั้งทั่วไปอาจจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ผู้รับผิดชอบคือกระทรวงมหาดไทยจะต้องดำเนินไปตามนั้น โดยเคร่งครัดและอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

วิธีการเลือกตั้งของไทย นับตั้งแต่ประเทศไทยเราได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ 15 พฤศจิกายน 2476 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันจะพบว่าประเทศไทยเราได้ใช้วิธีการเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตการเลือกตั้งและแบบรวมเขตเลือกตั้งทั้งวิธีผู้สมัครอิสระ ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมือง แต่ก็ยังหาข้อสรุปไม่ได้ว่าการเลือกตั้งวิธีไหนที่มีความบกพร่องน้อยที่สุด และการเลือกตั้งวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะแต่ละวิธีมีทั้งดีและไม่ดีอยู่ในตัวเมื่อการเลือกตั้งของไทยเคยใช้มาทั้งวิธีแบ่งเขตและรวมเขตแล้ว เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบว่า การแบ่งเขตหรือการรวมเขตเลือกตั้งจะเป็นวิธีอันวยประโยชน์สูงสุดเท่าการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังมีวิธีการแต่ละอย่างและมีข้อดีข้อเสียแต่ละอย่างดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งโดยวิธีรวมเขต

วิธีการเลือกตั้งโดยการรวมเขต ได้แก่ การกำหนดให้จังหวัดหนึ่งๆ มีเขตการเลือกตั้งเพียงหนึ่งเขตเท่านั้นไม่ว่าจะจังหวัดนั้นจะมีผู้แทนได้กี่คน และกำหนดให้พลเมืองหนึ่งแสนห้าหมื่นคน มีผู้แทนได้ 1 คน เศษของครึ่งแสนห้าหมื่นคน เกินครึ่งให้มีผู้แทนได้อีก 1 คน เช่น ในจังหวัดใดมีพลเมืองสามแสนเก้าหมื่นคน ก็จะมีผู้แทนได้ 3 คน เป็นต้น ส่วนรายละเอียดของ

วิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติม

1.1 ข้อดีของการเลือกตั้งแบบรวมเขต

1.1.1. ทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เลือกผู้แทนที่ตนศรัทธา เพราะสามารถเลือกใครก็ได้ซึ่งไม่เหมือนกับการแบ่งเขต ถ้าการแบ่งเขตเกิดผู้ที่ตนศรัทธาไปสมัครอีกเขตหนึ่งก็หมดโอกาสเลือก

1.1.2. ทำให้ได้ผู้แทนที่ดี เพราะใครที่จะได้รับการเลือกตั้งมานั้นต้องเป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นที่รู้จักกันทั้งจังหวัด คนทั้งจังหวัดเลือกมามิใช่คนในเขตใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเลือก ก็แสดงว่าเป็นคนดีที่ได้รับเลือกมาจากคนทั้งจังหวัด

1.1.3. ทำให้เป็นการยากที่ผู้ใดผู้หนึ่งหรือพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งจะได้อำนาจเงินหรืออิทธิพลอื่นๆ เข้าซื้อเสียงหรือควบคุมเสียงได้ เพราะพื้นที่ของการเลือกตั้งมีอาณาเขตทั่วทั้งจังหวัด

1.1.4. ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะเกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าความดีของประชาชนทั้งจังหวัดที่เขาเลือกตัวเองเข้ามาในสภา จะทำให้ผู้แทนคนนั้นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้ดีมีประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง

1.2 ข้อเสียของการเลือกตั้งแบบรวมเขต

1.2.1. ทำให้คนดีเป็นที่รู้จักในหนึ่งหรือสองอำเภอในจังหวัดนั้น จะไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีนี้จังหวัดนั้นมีถึงสิบอำเภอแบ่งออกเป็นถึงสามเขต ฉะนั้นคนที่ดีมีคุณธรรมซึ่งเป็นที่ประจักษ์เพียงสองหรือหนึ่งอำเภอนั้นจะไม่มีโอกาสได้รับเลือก

1.2.2. เป็นการเปิดโอกาสให้คนมีเงินมากเอาเปรียบผู้สมัครที่มีเงินน้อยในการหาเสียง เพราะผู้มีเงินมากย่อมใช้เงินในการหาเสียงโดยวิธีการต่างๆ ได้ทั่วถึงทั้งจังหวัดมากกว่าคนมีเงินน้อย ฉะนั้นคนดีมีเงินน้อยเข้าหาเสียงไม่ทั่วทุกเขต ทุกตำบล หมู่บ้านย่อมมีโอกาสน้อยที่จะได้รับการเลือกตั้ง

1.2.3. ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจะเกิดความสนใจในการดูแลความทุกข์ยากของประชาชนทั้งจังหวัด แม้การเลือกตั้งแบ่งเขตผู้แทนบางคนก็ยัง不去เยี่ยมเยียนดูแลความเดือดร้อนของประชาชน ถ้ายิ่งเขตการเลือกตั้งเป็นทั้งจังหวัด ผู้แทนจะถือโอกาสไม่ไปเยี่ยมหรือดูแลความทุกข์ร้อนที่ไหนเลย ถ้ามีผู้ถามว่าไม่เห็นผู้แทนออกไปเยี่ยมเลยก็บอกว่า ผมไปตำบลโน้นบ้านโน้นเอามาเป็นข้ออ้างต่างๆ ที่ไม่ได้ไปไหนเลย

1.2.4. การเลือกตั้งแบบนี้จะทำให้ผู้แทนไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนเท่าที่ควร เมื่อประชาชนเกิดความทุกข์ยากลำบากผู้แทนอาจจะไม่มีโอกาสได้ทราบ เพราะเขตความรับผิดชอบของผู้แทนกว้างขวาง

1.2.5. ทำให้ผู้เลือกตั้งต้องใช้จ่ายเงินมาก เพราะเขตการเลือกตั้งคือเขตจังหวัดหนึ่ง ไม่ว่ารถในการหาเสียงแผ่นปลิว รูปถ่าย อุปกรณ์อื่นๆ ค่าใช้จ่ายกับหัวคะแนน ล้วนแล้วแต่จะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากทั้งนั้น เท่ากับว่าเปิดโอกาสให้เฉพาะเศรษฐีมีเงินเท่านั้นเล่นการเมือง

2. การเลือกตั้งโดยวิธีแบ่งเขต

การเลือกตั้งโดยวิธีการแบ่งเขต ได้แก่ การเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งๆ นั้นจะแบ่งออกเป็นเขตๆ ตามจำนวนราษฎรเป็นเกณฑ์ คือพลเมืองหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อผู้แทน 1 คน ถ้าจังหวัดใดมีผู้แทนได้ 9 คน จังหวัดนั้นก็จะแบ่งออกเป็นสามเขตเลือกตั้งคือเขตหนึ่งๆ จะมีผู้แทนได้ไม่เกิน 3 คน แต่ถ้าจังหวัดใดมีผู้แทนได้เพียง 1-3 ก็ถือว่าจังหวัดนั้นเป็นหนึ่งเขตการเลือกตั้ง เช่น ภูเก็ต แม่ฮ่องสอน เป็นต้น ส่วนรายละเอียดอื่นๆ ได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

2.1 ข้อดีของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ (2520) ได้กล่าวสรุปข้อดีของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตไว้ดังนี้

2.1.1 ผู้แทนสามารถดูแลทุกข์สุขของราษฎรในเขตเลือกตั้งได้ทั่วถึง

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับราษฎรก็กระชับแน่น เพราะราษฎรผู้มีสิทธิในเขตเลือกตั้งมีน้อย

2.1.3 เมื่อราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งมีจำนวนน้อย ก็เป็นการง่ายแก่ผู้แทนที่จะหยั่งทราบเจตจำนงของราษฎรในเขตเลือกตั้ง

2.1.4 เป็นวิธีการเลือกตั้งที่ให้ความเสมอภาค เพราะไม่ว่าราษฎรจะอยู่ในจังหวัดเล็กหรือจังหวัดใหญ่ราษฎรทุกคนก็มีคะแนนเสียงเพียงเสียงเดียวในการเลือกตั้ง

2.2 ข้อเสียของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

2.2.1 ทำให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครกระทำการทุจริตได้ง่าย เพราะเขตการเลือกตั้งมีจำนวนประชากรไม่มาก อาจจะใช้เงินหรืออิทธิพลอื่นๆ เข้าควบคุมเสียงในบางหน่วย การเลือกตั้งเท่านั้นก็สามารถได้เป็นผู้แทน

2.2.2 เขตพื้นที่ในการหาเสียงน้อยประชาชนที่ผู้แทนจะไปพบไม่มากจึงไม่ลำบากในการหาเสียง เมื่อได้เป็นผู้แทนมาก็จะรู้สึกว่าเป็นการได้มาโดยไม่ยากนัก จะทำให้ผู้แทนคนนั้นไม่รู้คุณค่าของประชาชน

2.2.3 การแบ่งเขตการเลือกตั้งกำหนดโดยฝ่ายบริหารซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ถ้าบังเอิญผู้บริหารสนับสนุนพรรคการเมืองใดก็อาจจะแบ่งเขตการเลือกตั้งเข้าข้างได้ คือ ถ้าเห็นว่าผู้สมัครของพรรคการเมืองนี้มีผู้นิยมหรือมีคะแนนเสียงอยู่มากในเขตตำบลหรืออำเภอใดก็จะแบ่งเขตให้กลุ่มพื้นที่ของอำเภอ นั้นๆ ไว้ ด้วยวิธีการนี้ก็จะทำให้ผู้สมัครพรรคอื่นเสียเปรียบไม่เกิดความยุติธรรมวิธีเลือกตั้งซึ่งถือเอาเขตจังหวัดเป็นเกณฑ์และเคยใช้มาแล้วทั้งวิธีรวมเขตและวิธีแบ่งเขตนั้น ไม่อาจพิจารณาได้แน่ชัดลงไปว่าวิธีใดจะก่อให้เกิดผลทำให้คนสนใจมาใช้สิทธิของตนเองมากกว่ากัน เพราะปรากฏว่าผลสืบกันอยู่อย่างไรก็ดีพอสรุปได้ว่าวิธีการเลือกตั้งรวมเขตหรือแบ่งเขตไม่มีผลต่อการที่ประชาชนจะใช้สิทธิมากหรือน้อย แต่อาจมีผลต่อยุทธวิธีการของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในแง่การรณรงค์หาเสียงจากเขตที่เคยสร้างความนิยมไว้แก่ประชาชน และมีผลต่อทางราชการในแง่ที่ถ้าจัดให้มีการแบ่งเขตแล้วการลงคะแนนของผู้เลือกตั้งการนับคะแนนของกรรมการตรวจคะแนนมีผลเร็วขึ้นกว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งรวมเขต

3. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อจำกัดเกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนโดยทั่วไปจะมีข้อจำกัดอยู่สองประการคือ ข้อจำกัดในทางประวัติศาสตร์และข้อจำกัดที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์นั้นจะมีแปลกๆ เช่น ข้อจำกัดที่ว่าคนมั่งมีเศรษฐกิจเท่านั้นจึงจะมีสิทธิหรือคนที่ได้รับการศึกษาความรู้ได้เท่านั้นจึงจะมีสิทธิในการเลือกตั้ง เป็นต้น เหตุผลก็คือไม่ต้องการให้คนทั้งสองประเภทดังกล่าวนี้มีอำนาจบริหารประเทศ ถ้าคนเหล่านั้นมีสิทธิเท่าเทียมกับชนชั้นมั่งมีหรือคนชั้นสูงแล้วจะเป็นผลทำให้การบริหารประเทศไม่สามารถจะดำเนินไปตามความปรารถนาของพวกเขา ส่วนข้อจำกัดในปัจจุบันบางประเทศกำหนดเกี่ยวกับเรื่องเพศคือผู้หญิงไม่มีสิทธิเหมือนผู้ชายอย่างประเทศฝรั่งเศส ผู้หญิงฟังจะมีสิทธิ เมื่อ ค.ศ. 1944 นี้เอง และนอกนั้นก็จำกัดเกี่ยวกับอายุคือผู้มีอายุน้อยไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกตั้งไว้ดังนี้

3.1 มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

3.2 มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

3.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง บุคคลผู้มีลักษณะดังกล่าวต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งคือ

3.3.1. วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

3.3.2. พูหมั่นและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

3.3.3. ภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

3.3.4. ผู้ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

3.3.5. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง

1) สัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

2) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งเสริมเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 95 และมาตรา 104 วรรค 2 พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว

4) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4. วิธีดำเนินการเลือกตั้ง

การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะดำเนินไปตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย บริสุทธิ์ ยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทยให้เจ้าหน้าที่นำไปปฏิบัติพร้อมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกระบวนการเลือกตั้ง การเลือกตั้งสามารถจัดเป็นกระบวนการได้ดังนี้

4.1 การกำหนดเขตเลือกตั้งเมื่อได้มีการประกาศตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยไม่ชักช้า กำหนดเขตเลือกตั้งในแต่ละ

จังหวัดและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง รวมทั้งท้องถิ่นที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง

4.2 บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำบัญชีเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ ณ ที่สาธารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้งบริเวณที่ใกล้เคียงก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 30 วัน

4.3 หน่วยเลือกตั้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในจังหวัดนั้นตามปกติให้ใช้เขตตำบลหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง ถ้าตำบลใดมีหน่วยเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งพันคน ให้กำหนดหน่วยเลือกตั้งในตำบลนั้นเพิ่มขึ้น โดยถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งโดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้ หรือไม่กำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มก็ได้ เฉพาะตำบลในเขตเทศบาลหรือในเขตที่มีชุมชนหนาแน่น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะกำหนดหน่วยเลือกตั้งโดยให้มีผู้เลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งละสามพันคนเป็นประมาณก็ได้ เมื่อได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นแล้วให้ประกาศหน่วยเลือกตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ และสำนักงานเทศบาล เฉพาะตำบลในเขตเทศบาลหรือในบริเวณที่มีชุมชนหนาแน่นนั้น ให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งประกอบไว้ด้วย

4.4 การลงคะแนนเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้งให้ใช้วิธีลงเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งตามเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกระทรวง

4.5 การตรวจและการรวมคะแนนเมื่อปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วให้คณะกรรมการตรวจนับคะแนนโดยเปิดเผยจนเสร็จในรวดเร็วห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนนเมื่อการนับคะแนนเสร็จแล้วให้คณะกรรมการตรวจนับคะแนนประกาศผลการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งนั้น และรีบทำรายงานของผลการนับคะแนนและปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อส่งไปยังนายอำเภอโดยเร็วแบบประกาศผลของการนับคะแนนรายงานแสดงผลของการนับคะแนน วิธีนับคะแนน วิธีการประกาศผลของการนับคะแนนและวิธีเก็บบัตรเลือกตั้งบรรจุหีบให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สรุป

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบบ

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 การเลือกตั้งอาจเพื่อเลือกผู้ดำรงตำแหน่งในสภานิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารและตุลาการ และสำหรับรัฐบาลภูมิภาคและท้องถิ่น กระบวนการนี้ยังใช้ในองค์การเอกชนและธุรกิจ ตลอดจนสโมสรจนถึงสมาคมและบรรษัท สำหรับปัจจุบัน การเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการหล่อหลอมเจตจำนงและความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ผู้ปกครอง และเป็นเครื่องมือในการใช้ควบคุมการใช้อำนาจอธิปไตย เป็นการแสดงเจตจำนงแห่งรัฐ ซึ่งการเลือกตั้งระดับรัฐมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ หลักการเลือกตั้งโดยทั่วไป โดยเสมอภาค โดยตรง โดยลับ และโดยเสรี อีกทั้งเป็นการออกเสียงลงคะแนนเลือกตัวแทนของตนตามอิสระ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชน ทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กมล ทองธรรมชาติ. (2525). การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2535). การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2534). การเลือกตั้ง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทยา ชินบุตร. (2559). การเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพงศ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. (2520). ลัทธิการเมือง และเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- Turner, M.G., D.N. Wear, R.O. Flamm. (1996). Land ownership and land-cover change in the Southern Appalachian Highlands and the Olympic Peninsula. Ecological Application, 6(4), 114-1172.

วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย*

Political Culture: Concepts to Development of Thai Society

พระจิรวัดน์ กิตติวัฒน์¹, กิตติคุณ บุญแก้ว², ภาณุวัฒน์ รังสวัสดิ์จิตร⁴ และ วรกาญจน์⁴

Phra Jirawat Singchai¹ Kittikoon Boonkaew², Panuwat Rungsawadijit³, and Warakan⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻⁴ Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: ploywipha901@gmail.com

Received 15 February 2023; Revised 19 March 2023; Accepted 16 May 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความหมายและลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง อันเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิดอุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกัน มีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกัน แต่ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคง เพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้านความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพ มีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกัน จึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้ ทั้งนี้ในบริบทสังคมไทย ด้วยสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุก

Citation:

* พระจิรวัดน์ กิตติวัฒน์, กิตติคุณ บุญแก้ว, ภาณุวัฒน์ รังสวัสดิ์จิตร และ วรกาญจน์-. (2566). วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนสังคม, 1(3), 31-46.

Phra Jirawat Singchai Kittikoon Boonkaew, Panuwat Rungsawadijit and Warakan -. (2023). Political Culture: Concepts to Development of Thai Society. Journal of Interdisciplinary Social Development, 1(3), 31-46.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2023.28>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ขณะด้วยประการดังนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้อธิบายในเนื้อหาของบทความจึงเป็นทางเลือกกำหนดกรอบในการศึกษาและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าสืบไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรม, การเมือง

Abstract

According to the article “Political Culture: Concepts to Development of Thai Society” the main purpose is to identify the characteristic of political culture, which is the relationship between the members of the political society and the political society in psychology. By which the political culture in which the political society wants is often instilled into the ideas, ideology, beliefs, etc. of members in that political society, depending on the politics of each country which may have different characteristics There are different countries leaders. But regardless of which country has a system of government, it needs stability. Because when the country is stable, it will result in good results in all aspects. This security can be achieved with stable political politics. With the characteristics of gradual urban development Security is related to the state power structure. Which each state may be different, therefore may not copy or style the country you want, in the context of Thai society, with Thai economic, social and political conditions There are changes every moment. As follows the political culture described in the content of the article, is therefore an alternative way to frame the study. Develop according to democratic ideology in Thai society.

Keyword: Culture, Politics

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ที่ขึ้นตรงกับกระบวนการสร้างความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ จากสถาบันในทางการเมืองต่างๆ ที่แปรผันต่างกันไปตามแต่ละสังคมการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญในสาขาวิชาการพัฒนาการเมือง ซึ่งเป็นสาขาวิชาในทางรัฐศาสตร์การเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ระบบการปกครองที่ดีตามความเห็นของ สมบูรณ์ สุขสำราญ (Suksamran, S. 1984) คือระบบการปกครองที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมมนุษย์ให้เป็นสังคมที่ดีมีระเบียบอยู่ด้วยความสงบสุขและอุดมสมบูรณ์ ซึ่งในทฤษฎีของพระพุทธศาสนา ระบบการปกครองที่ดีอาจเป็นระบบใดก็ได้แต่ต้องยึดหลักการได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจความมั่นคงของการปกครองต้องสร้างสรรค์ประโยชน์สุขสวัสดิภาพและความสงบสุขของประชาชน

การเมืองการปกครองของแต่ละประเทศอาจมีลักษณะแตกต่างกัน มีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกัน แต่ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคง เพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้าน ความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพ มีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกันจึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้ สภาพปัจจุบันประเทศไทยมีระบบการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่เข้มแข็งการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยจึงไม่ได้เจริญขึ้นในสังคมไทยและระบอบประชาธิปไตยได้หยุดชะงักลงนั้นมิสาเหตุมาจากการกระทำรัฐประหารหลายครั้ง โดยสลับกันไปมาระหว่างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยและรัฐบาลที่มาจากคณะรัฐประหารโดยการแต่งตั้งจน

กลายเป็นวงจรที่ไม่พึงปรารถนาในระบบการเมืองไทย เมื่อพิจารณาการทำให้รัฐประหารแต่ละครั้งมีสาเหตุมาจากการแย่งชิงอำนาจกันในทางการเมืองในยุคแรกๆ แต่ในระยะหลังสาเหตุของการกระทำรัฐประหารเพราะความขัดแย้งทางการเมืองโดยมีการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายเกิดการแตกแยกทางความคิดในหมู่ประชาชน รวมทั้ง ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการเมืองของประเทศไทย

ความขัดแย้งทั้งหมดที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยอย่างยิ่ง นอกจากนั้น ระบบการเมืองของไทยก็ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ก้าวหน้า โดยเฉพาะสาเหตุที่มาจากวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์วัฒนธรรมทางการเมืองจะมีเอกลักษณ์หรือมีลักษณะเฉพาะในสังคมทางการเมืองของประเทศนั้นๆ จนพัฒนาเป็นคุณค่าที่สำคัญในวิถีชีวิตของประชาชนจนกลายเป็นแบบอย่างของวัฒนธรรมทางการเมืองที่สืบทอดไปยังประชาชนรุ่นหลังในสังคมการเมืองของประเทศนั้น เป็นปรากฏการณ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองที่แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมการเมืองและการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้นๆ การที่ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในบางช่วงเวลาและมีการปกครองจากการยึดอำนาจหรือการทำให้รัฐประหารสลับกันไปในช่วงเวลา ก็แสดงถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยว่าบางครั้งก็ยอมรับในอำนาจของประชาชนหรือยอมรับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกผู้ปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่บางครั้งก็ปฏิเสธผู้ปกครองที่ได้รับการเลือกตั้งจากรบอบประชาธิปไตย โดยเปลี่ยนไปยอมรับผู้ปกครองที่มาจาก การกระทำรัฐประหารหรือการยึดอำนาจนั้น แต่สำหรับประชาชนฝ่ายที่นิยมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็จะไม่เห็นด้วยกับการกระทำของคณะรัฐประหารซึ่งขัดกับอุดมการณ์ของหลักประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏอยู่ในสังคมไทย ผลัดเปลี่ยนไปมาในสังคมการเมืองไทยมาโดยตลอด การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เข้มแข็งจึงต้องพิจารณาถึงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมืองด้วย ในวิชาการพัฒนาการเมืองเป็นการศึกษากระบวนการสร้างสถาบันทางการเมืองและรูปแบบต่างๆ ของสถาบันทางการเมืองโดยเชื่อว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการกล่อมเกล

(socialization) สมาชิกในสังคมการเมืองให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่สังคมการเมืองต้องการ หรือก็คือสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองคือทฤษฎีการเมืองของแกเบรียล อัลมอนด์ (Gabriel Abraham Almond) ที่มองว่าการเมืองโดยรวมนั้น สามารถจะพัฒนาได้ หากสมาชิกในสังคมมี “สำนึกพลเมือง (civic virtue)” หรือ “วัฒนธรรมพลเมือง (civic culture)” ในการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน (the participant political culture) แต่หากสมาชิกในสังคมการเมืองที่ไม่สนใจการเมือง (the parochial political culture) หรือรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง (the subject political culture) การเมืองนั้นก็จะด้อยพัฒนาความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง คำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) ตามนิยามของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวว่า “สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะหรือวิถีชีวิตของหมู่คณะ”

ดังนั้นจึงอาจอนุมานได้เป็นสังเขปว่าวัฒนธรรมทางการเมืองก็คือสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามทางการเมืองแก่หมู่คณะหรือวิถีชีวิตทางการเมืองของหมู่คณะนั่นเอง โดยทั่วไปสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่สิ่งใดสิ่งหนึ่งมักเป็นสิ่งที่ดีงาม ไม่ว่าจะเป็นความเจริญงอกงามจะเกิดขึ้นต่อตัวมนุษย์หรือต่อสังคมก็ตามวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีรากฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ในสังคม เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างสรรค์ความเจริญงอกงามแก่มนุษย์และสังคมนั่นเอง เมื่อเป็นดังนี้วัฒนธรรมทางการเมืองจึงน่าจะมีรากฐานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทางการเมืองที่ดีที่งามของมนุษย์ในสังคมการเมือง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างสรรค์ความเจริญงอกงามทางการเมืองแก่มนุษย์และสังคมการเมืองนั้นๆ อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ทางสังคม (Social Culture) หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมาจากความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) และทัศนคติทางการเมือง (Attitude) ของบุคคลซึ่งได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังสืบต่อกันมา จนกระทั่งบุคคลยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติการเมืองของสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization Process) ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมมีความรู้ทางการเมือง

(Political Knowledge) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของบุคคลในสังคม และเมื่อบุคคลในสังคมมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน (Pattern)

การเมือง

การเมืองที่เป็นแบบแผนก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้น จากกระบวนการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองความสัมพันธ์โดยตรงกับวิวัฒนาการของระบบการเมืองการปกครองที่ผ่านมาในอดีต โดยเฉพาะกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

จากที่กล่าวในเบื้องต้น เราจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบบวัฒนธรรมทั้งหมดในสังคม โดยสาระพื้นฐานแล้ววัฒนธรรมทางการเมืองก็คือแบบแผนการดำเนินชีวิตทางการเมืองของสมาชิกทางสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันไปตามทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม และ จารีตประเพณีทางการเมืองของแต่ละสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่กำหนดบทบาทและพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในแต่ละสังคมและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ลักษณะและรูปแบบของระบอบการเมืองการปกครองในแต่ละสังคมแตกต่างกันด้วย นักวิชาการต่างประเทศ อย่าง กาเบรียล เอ. อัลมอนต์ (Gabriel A. Almond, 1956) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อของ บุคคลที่มีต่อระบบการเมืองต่อส่วนต่างๆและการแสดงบทบาททางการเมืองของบุคคล ซึ่งอาจจำแนกแนวโน้มหรือท่าทีในการแสดงออกทางการเมืองของบุคคลได้ 3 แบบ ซึ่งอัลมอนต์ เรียกว่า “Orientation” (ความโน้มเอียง) กล่าวคือ 1) ความโน้มเอียงด้านการรับรู้ (Cognitive Orientation) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อการเมือง 2) ความโน้มเอียงต่อการแสดงความรู้สึก (Affective Orientation) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการเมืองเป็นความรู้สึกทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อการเมือง 3) ความโน้มเอียงด้านการประเมิน (Evaluative Orientation) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ค่านิยมของบุคคลวิเคราะห์การเมืองเพื่อการตัดสินใจ ทั้งนี้ความเชื่อทางการเมือง

ของบุคคลอาจจำแนกได้เป็น 2 แบบ ได้แก่ ความเชื่อทางการเมืองต่อสิ่งที่เป็นอยู่และความเชื่อทางการเมืองต่อสิ่งที่ควรจะเป็น โดยอาศัยทัศนคติความเชื่อและสภาวะแห่งจิตใจของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมทางการเมือง เพื่อการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการยอมรับกติกาของสังคม รวมทั้งการให้ความสนับสนุนทางการเมืองโดยทั่วไปของสมาชิกภายในระบบการเมืองในส่วนของประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่ไทยรับมาจากประเทศตะวันตกแม้ว่าการปกครองแบบนี้จะเป็นที่นิยมกันทั่วไปในนานาอารยประเทศ และได้รับการยอมรับจากสังคมไทยอย่างกว้างขวาง แต่การปกครอง ระบอบดังกล่าวก็ยังไม่สามารถประสานเข้ากับวิถีชีวิตคนไทยได้อย่างสนิทแนบแน่น

อาจกล่าวได้ว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีจิตวิญญาณประชาธิปไตยหรือมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะมีเงื่อนไขสำคัญที่เกี่ยวข้องหลายประการ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ เรื่องวัฒนธรรมทาง การเมืองของไทยแบบเดิม ที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์มายาวนาน ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยค่อนข้างไปทางอำนาจนิยมและประเพณีนิยม ซึ่งลักษณะพฤติกรรมและวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยเช่นนี้ มีเนื้อหาสาระแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในโลกตะวันตก ความเข้าใจโดยทั่วไปในเมืองไทยเกี่ยวกับการเมืองก็คือ การเมืองคือการแย่งชิง ตำแหน่งสาธารณะ ด้านการบริหารต่างๆ (ด้วยการเลือกตั้งหรือคหมอกมตาบ) ความเข้าใจ เช่นนี้เป็นผลให้คนทั่วไปรู้สึกว่าการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับตน มากไปกว่าความสามารถที่จะเก่ง ว่าอานาจทางการเมืองจะเป็นของใคร และเมื่อเป็นเช่นนั้นนโยบายสาธารณะจะเปลี่ยนแปลง ไปอย่างไร ตนจะเอาตัวรอดหรือจะหาประโยชน์ทางธุรกิจจากความเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างไรประเภทวัฒนธรรมทางการเมืองวิชาการพัฒนาการเมืองเป็นการศึกษากระบวนการสร้างสถาบันทางการเมือง และรูปแบบต่างๆ ของสถาบันทางการเมืองโดยเชื่อว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการกลมเกลียว (socialization) สมาชิกในสังคมการเมืองให้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่สังคมการเมืองต้องการ หรือก็คือสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ทางการเมืองคือทฤษฎีการเมืองของ แกเบรียล อัล มอนด์ (Gabriel Abraham Almond) ที่มองว่าการเมืองโดยรวมนั้นสามารถจะพัฒนาได้ หากสมาชิกในสังคมมี “สำนึกพลเมือง (civic virtue)” หรือ “วัฒนธรรมพลเมือง ในการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน (the participant political culture) แต่หากสมาชิกในสังคมการเมืองที่ไม่สนใจการเมือง (the parochial political culture) หรือรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง (the subject political culture) การเมืองนั้นก็จะด้อยพัฒนา โดยใช้ปัจจัยเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งอัลมอนด์และเวอร์บา (Gabriel A. Almond & Sidney Verba, 1965) นิยามวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดไว้ดังนี้ 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial political culture) เป็น วัฒนธรรมทางการเมืองในระบบดั้งเดิม ประชาชนในสังคมไม่มีความรู้ไม่มีบทบาททางการเมือง ไม่มีความคิดเห็นและไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ได้กำหนดบทบาททางการเมืองให้กับใคร ไม่มีรัฐธรรมนูญ และไม่มีข้อเรียกร้องทางการเมืองระหว่างประชาชนกับระบบการเมือง ประชาชนไม่ได้สนใจต่อระบบการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏใน สังคมที่ปฏิบัติตามจารีตประเพณีดั้งเดิมซึ่งปกครองกันแบบง่าย ๆ เช่น ชนเผ่าเงาะป่าชาวกู และชนเผ่าผิวดองเหลืองในประเทศไทยหรือประชาชนในสังคมชนบทที่ห่างไกลความเจริญ เป็นต้นแต่ในปัจจุบันจะปรากฏกลุ่มวัฒนธรรมแบบคับแคบในยุคสมัยใหม่ก็มี 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subject political culture) เป็น วัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่ว ๆ ไปใน ระดับหนึ่ง ประชาชนในสังคมไม่มีความรู้สึกที่ตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบ การเมือง ประชาชนได้ยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ แต่ไม่กล้า แสดงออก ไม่กล้าเรียกร้องทางการเมือง ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถือว่า การเมืองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้มีบารมีลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลางในประเทศกำลังพัฒนาความเชื่อที่ฝังรากลึกมาตั้งแต่อดีตอัน เป็นอิทธิพลของสังคมเกษตรกรรมซึ่งมองว่ารัฐมีอำนาจเป็นผู้ปกครองเท่านั้น ประชาชนทั่วไป ควรมีหน้าที่เพียงเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้จะพบเห็นได้ในสังคมทางการเมืองของประเทศไทยโดยเฉพาะประชาชนนิยมไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ไม่ได้ติดตาม

ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐรวมทั้งไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant political culture) เป็น วัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็น อย่างดีตื่นตัวทางการเมืองตระหนักในทางการเมือง มีจิตสำนึกทางการเมืองสูง เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเห็นว่าต้องควบคุม กำกับและตรวจสอบผู้ปกครองให้ใช้อำนาจปกครองเพื่อให้ระบบการเมืองตอบสนองความต้องการของ ประชาชนด้วยความเป็นธรรม รวมทั้งการบังคับใช้อำนาจตามกฎหมายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมจะพบเห็นได้ในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบ ก้าวหน้าสูงและมีชนชั้นกลางกลุ่มใหญ่ที่มีจิตสำนึกทางการเมืองรวมทั้งมีความรับผิดชอบสูง ซึ่งจะมีอยู่ในประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในสังคมต่าง ๆ ตามทัศนะของ Almond และ Verba นั้นเป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นชัดเจนไปว่าในสังคมต่าง ๆ ประชาชนในสังคมการเมืองทั้ง ประเทศจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบหนึ่งแบบใดโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามในสังคม การเมืองที่ประชาชนยังคงมีความแตกต่างกันด้านฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมการเมืองซึ่ง จะมีผลต่อความรับรู้ทางการเมืองหรือจิตสำนึกทางการเมืองต่างกัน รวมทั้งความเข้าใจทางการเมืองของแต่ละบุคคลด้วย ทั้งนี้สรุปได้ว่าในสังคมต่าง ๆ ประชาชนจะมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสม (Mixed political culture) ได้แก่ 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (Parochial – subject political culture) เป็นวัฒนธรรมแบบที่ประชาชนไม่ยอมรับอำนาจในแบบดั้งเดิม เช่น อำนาจของหัวหน้าเผ่าหรือเจ้าของที่ดิน แต่ประชาชนเริ่มมีความจงรักภักดีต่อระบบการเมือง ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น หรือยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางแทนที่จะยอมรับอำนาจของหัวหน้าเผ่า แต่ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมืองหรือไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมมีส่วนร่วม (Subject- participant political culture) ในวัฒนธรรมการเมืองแบบนี้ประชาชนกลุ่มหนึ่งมีความสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง และมีจิตสำนึกทางการเมืองสูง แต่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งก็เฉื่อยชาไม่สนใจ ที่จะเข้าร่วมทางการเมือง โดยยังยอมรับในอำนาจรัฐแบบปราศจากเงื่อนไขวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งมีการผสมกันในลักษณะเช่นนี้จะทำให้การเมืองไม่มั่นคง

เพราะว่าประชาชนในกลุ่มที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีจำนวนน้อยอยู่ในสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบการมีส่วนร่วมก็จะถูกกีดกันจากกลุ่มคนที่อยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ในสังคม เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้านี้จะเน้นไปทางด้านอำนาจนิยมถ้าหากในระยะยาวมีการจัดตั้งองค์กรหรือกลไกทางการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญ เช่น พรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้นจะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าถูกผสมผสานกันขึ้นจะทำให้มีความโน้มเอียงไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม การจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยเจริญงอกงามขึ้นมีความต่อเนื่องยาวนาน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอาจจะมีอิทธิพลทำให้ประชาชนที่โน้มเอียงไปทางอำนาจนิยมเปลี่ยนท่าทีและทัศนคติเกิดเป็นลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมมีส่วนร่วม (Parochial – Participant Culture) เป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นในประเทศเกิดใหม่ และเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองเพราะว่าประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ คับแคบ แต่จะถูกปลุกเร้าในเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติศาสนา ทำให้เกิดความสนใจที่จะ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อคุ้มครองประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตน การพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง โดยประชาชนกลุ่มหนึ่งอาจมีแนวคิดเอนเอียงไปทางอำนาจนิยม ในขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งอาจเอนเอียงไปทางระบอบประชาธิปไตย ลักษณะความขัดแย้งนี้ทำให้โครงสร้างทางการเมืองไม่อิงอยู่กับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะขึ้นอยู่กับการปลุกเร้าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ (Santaphan, C. 1999) ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองมีความนิยามอย่างแพร่หลายซึ่งแต่ละประเทศจะมีบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ให้กับระบบการเมือง ทั้งนี้ไม่ว่าระบบการเมืองนั้นๆจะมี

ลักษณะเป็นแบบเผด็จการหรือแบบประชาธิปไตยก็ตามซึ่งจะเป็นผลทำให้ระบบการเมืองนั้นๆ สามารถคงอยู่ได้อย่างราบรื่น ประชาชนจะสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับ รัฐบาลโดยการเชื่อฟังคำสั่งและกฎหมายต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ลักษณะธรรมชาติของวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ในสังคมแต่ละขณะนั้นมักจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ในแต่ละขณะอยู่เสมอ ดังเช่น กรณีการปฏิวัติของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการนำของเหมาเจ๋อตง ในปีค.ศ. 1949 นั้น เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ยึดอำนาจได้แล้วก็ได้ทำการปฏิวัติวัฒนธรรม (Cultural Revolution) เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ คอมมิวนิสต์ให้เป็นวัฒนธรรมหลักของสังคมแทนที่วัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนชาวจีนหันมาสนับสนุนและร่วมมือกับรัฐบาลคอมมิวนิสต์นั่นเอง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลทั้งในแง่ของการรักษาระเบียบดั้งเดิมหรือการเปลี่ยนแปลงระเบียบของสังคม ในประการที่สอง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นหรือริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ในประเด็นนี้จะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากความคิดตะวันตก ซึ่งส่วนมากมักปรากฏเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นนำของสังคมที่เห็นว่า สภาพของระบบการเมืองที่เป็นอยู่รัฐสมัย ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้จึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญๆที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าการที่กลุ่มชนชั้นนำของสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ริเริ่มและชี้้นำให้มวลชนเข้า มาร่วมและสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมทางการเมืองอาจเป็นตัว ขัดขวางที่คัดค้านหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน เช่น เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งนำไปสู่การรัฐประหารโดยคณะปฏิรูปการปกครอง แผ่นดินซึ่งเป็นผลให้ระบบการเมืองไทยต้องกลับไปสู่ระบบการเมืองแบบเผด็จการภายใต้ รัฐบาลนายธานินทร์กรัยวิเชียร ทำให้มีนิสิตนักศึกษาและประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ต้องหนีเข้าป่านั้นแสดงให้เห็นว่าการรัฐประหารโดยเหตุการณ์ 6 ตุลาคม

พ.ศ. 2519 ที่เกิดขึ้นได้รับการต่อต้านคัดค้าน ซึ่งในที่สุดระบบการเมืองแบบเผด็จการดังกล่าวก็ถูกโค่นล้มลงภายใน 1 ปีโดยคณะปฏิวัติภายใต้การนำของพลเอกเกรียงศักดิ์ชมะ นันทน์ใน 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520 รวมทั้งกรณีการรัฐประหารของคณะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คณะ ร.ส.ช.) ในเดือนกุมภาพันธ์พ.ศ. 2534 นั้นก็ได้รับการคัดค้านจาก กลุ่มผู้รักประชาธิปไตย จนนำไปสู่การเกิดขึ้นของเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ อีกทั้งการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 นำโดยพลเอกสนธิบุญรัตน์ภณ ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้า โดยอ้างวาทกรรมทางการเมืองถึงสาเหตุของการยึดอำนาจครั้งนี้ว่า การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลทักษิณฯ (กลุ่มพลังประชาธิปไตยหรือกลุ่มพลังใหม่) ได้ก่อให้เกิด ปัญหาความขัดแย้ง แบ่งฝ่าย ทำให้คนในชาติขาดความสามัคคีอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนใน ประวัติศาสตร์ชาติไทย และการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 โค่นล้มระบอบทักษิณฯ ของนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตร นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

Joyce (2015) ได้ให้คำจำกัดความของวัฒนธรรมทางการเมืองว่าหมายถึงชุดค่านิยม พื้นฐานของประชาชนในแต่ละประเทศที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง (political behavior) ส่วนสำคัญประการหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ ระดับความไว้วางใจ (trust) ที่พลเมืองมีต่อผู้นำทางการเมือง (political leaders) ในประเทศที่มีการเมืองการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตยจะมีค่านิยมในทางการเมืองร่วมกันเช่น การมีสถาบัน (institutions) ผู้นำฝ่ายบริหาร (chief executive) ฝ่ายนิติบัญญัติ (legislatures) และฝ่ายตุลาการ (judiciary) หรือ ศาล (courts) รวมถึงองค์กรทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง (political parties) กลุ่มกดดันหรือผลักดัน (pressure groups) กระบวนการทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง (elections) และเสรีภาพส่วนบุคคล (personal freedoms) ที่ให้หลักประกันในความเป็นพลเมืองแก่พลเมืองทุกคนเป็นรายบุคคล เมื่อกล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองจะให้ความสำคัญต่อทัศนคติทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีแนวโน้มว่าประชาชนส่วนใหญ่คิด รู้สึก และกระทำการอย่างไรในกิจกรรม หรือกิจการทางการเมือง (political affairs) ซึ่งอาจมีระดับที่แตกต่าง

กันออกไปในแต่ละประเทศนักทฤษฎีเสริมนิยมเชื่อว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ (Historical development) ของประเทศนั้น ๆ และมีการสืบทอดผ่านคนหลายรุ่นโดยกระบวนการที่เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคมการเมือง (Political socialization) ซึ่งมีสถาบันที่ทำหน้าที่ขัดเกลาอบรมสั่งสอนความเชื่อและค่านิยม (beliefs and values) ให้แก่สมาชิกในสังคมนับตั้งแต่ ครอบครัว สถานศึกษา สื่อมวลชนและพรรคการเมือง (Joyce, 2015) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงหมายถึงความรวมถึง ค่านิยม แนวคิด พฤติกรรมหรือแนวปฏิบัติตลอดทั้งเทคนิควิธีการทางการเมืองที่ใช้ร่วมกันในสังคมกลุ่มเดียวกัน เป็นแบบของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองของกลุ่มสมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง รวมถึงความไว้วางใจที่สมาชิกของสังคมมีต่อผู้นำทางการเมืองโดยแสดงออกผ่านสถาบันทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละกลุ่มจะมีอัตลักษณ์ที่เป็น ค่านิยม แนวคิด พฤติกรรม มีความเป็นตัวของตัวเองอันเป็นผลมาจากการได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาจากสถาบันสังคมนับตั้งแต่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา ชุมชน ตลอดทั้งสถาบันทางการเมือง ค่านิยม แนวคิด พฤติกรรมหรือแนวปฏิบัติ เหล่านี้ จะได้รับการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

ประเภทของวัฒนธรรมการเมือง

การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นการศึกษาวัฒนธรรมภาคพลเมือง (Civic Culture) ซึ่งได้ดำเนินการในปี 1963 โดยนักรัฐศาสตร์อเมริกัน ชื่อ อัลมอนด์ (Gabriel Almond) และ เวอร์บา (Sydney Verba) โดยอัลมอนด์และเวอร์บา ได้สำรวจและศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีพัฒนาการในระบอบเสรีประชาธิปไตย โดยแยกวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคพลเมืองออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial political culture) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบผู้ใต้ปกครอง (Subject political culture) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผู้มีส่วนร่วม (Participant political culture) ในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ พลเมืองจะไม่มีส่วนตระหนักในความมั่นคงหรือ

การดำรงอยู่ของรัฐบาลกลาง หากแต่ให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์เฉพาะถิ่นเฉพาะกลุ่ม สำหรับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผู้ใต้ปกครอง พลเมืองจะไม่มองตนเองในฐานะผู้มีส่วนร่วม ในกระบวนการทางการเมือง หากแต่มองว่าตนเองเป็นเพียงผู้ใต้ปกครองของรัฐบาล ส่วน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมพลเมืองเชื่อและตระหนักว่าตนเองสามารถให้การ สนับสนุนระบบการเมืองและขณะเดียวกันก็ตระหนักว่าตนเองจะได้รับผลจากระบบการเมือง เช่นกัน จากการที่แนวคิดหลักของอัลมอนต์และเวอร์บา มองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมี ส่วนร่วมหรือประชาธิปไตยจะเป็นวัฒนธรรมหรือระบบการเมืองที่มีความมั่นคงที่สุดในสังคม ในขณะที่ทัศนคติวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผู้ใต้ปกครองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับ แคบเฉพาะถิ่นเฉพาะกลุ่มจะเป็นอุปสรรคต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมหรือระบอบ ประชาธิปไตย ในวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม พลเมืองจะมีความกระตือรือร้นในทาง การเมือง ในการที่จะแสดงออกในสิทธิและความพึงพอใจต่อผู้ปกครองหรือผู้นำทางการเมือง (ที่มาจากการเลือกตั้ง) แต่จะไม่ปฏิเสธที่จะยอมรับการตัดสินใจของผู้ปกครองหรือผู้นำทาง การเมือง (ที่มาจากการเลือกตั้ง) ในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมทางการเมือง แบบมีส่วนร่วมหรือเรียกว่าวัฒนธรรมพลเมือง (Civic culture) จะช่วยแก้ปัญหาความตึง เครียดหรือความขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตย โดยเชื่อมโยงระหว่างการควบคุมโดย ประชาชน (Popular control) กับการปกครองหรือธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพ (Effective governance) วัฒนธรรมพลเมือง รวมถึงภาคประชาสังคม (Civic community) ที่เป็ นการเมืองภาคพลเมือง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับความสนใจและผลประโยชน์ ทางการเมือง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล การรวมตัว เป็นสมาคมด้วยความสมัครใจ ปัจจัยดังกล่าวจะนำไปสู่การปกครองหรือธรรมาภิบาลที่มี ประสิทธิภาพและความเป็นประชาธิปไตย

วิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองไทย

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ฦๅฐฐพล บุญยพิพัฒน์ ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการการ เมืองไทยว่า อาณาจักรสุโขทัยมีลักษณะที่ผู้ปกครองใช้หลักธรรมราชา มาถึงอาณาจักรกรุงศรี

อยุธยาได้นำวัฒนธรรม ขอมที่มีลักษณะลัทธิเทวราชาเข้ามาใช้ในการปกครอง เกิดระบบศักดินา ระบบไพร่ ถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นและก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ยังคงเป็นการปกครองแบบอำนาจอรวมศูนย์ (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2560) วัฒนธรรมดังกล่าวได้ผูกติดกับสังคมไทยมาเป็นเวลากว่าแปดร้อยปี เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบนายกับบ่าว ผู้ใหญ่กับผู้ nhỏย แบ่งเป็นค่ายเป็นคุ่มขึ้นอยู่กับ นายหรือผู้ใหญ่สืบทอดมาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองในปัจจุบันที่มีระบบตามนายสั่ง การแบ่งแยกเป็นกลุ่ม ที่ผูกพันด้วยระบบอุปถัมภ์และผลประโยชน์ กลุ่มเหล่านี้จึงมีอคติจากความชอบ ความหลง หรือความเกลียด ทำให้ขาดการวินิจฉัยไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ไม่สามารถเปิดใจประสานความคิดกับกลุ่มอื่น นอกจากนี้ ในบางยุคสมัยในอดีต การเมืองไทยมีลักษณะภาคินิยมที่มีพรรคการเมืองมีฐานการเมือง เฉพาะถิ่น เมื่อวิเคราะห์ด้วยแนวคิดของอัลมอนด์และเวอร์บา จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ซึ่งมีลักษณะคับแคบเฉพาะกลุ่มเฉพาะถิ่นและผู้ปกครองหรือผู้นำทางการเมืองมองประชาชนว่าเป็นผู้ใต้ ปกครองที่ต้องเดินตามทิศทางที่ผู้นำกำหนด ทั้งสองวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อคุณภาพของ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิมนุษยชนของปัจเจกบุคคลใน การที่จะมีส่วนร่วมในภาคพลเมือง

สรุป

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกัน มีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกัน แต่ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคง เพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้านความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพ มีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอานาจารรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกัน จึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้ ดังนั้น

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ที่ขึ้นตรงกับ กระบวนการ สร้างความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ จากสถาบันในทางการเมืองต่างๆ ที่ แปรผันต่างกัน ไปตามแต่ละสังคมการเมือง ทั้งนี้ในบริบทสังคมไทย ด้วยสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไทย มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ด้วยประการดังนี้ วัฒนธรรมทาง การเมืองที่ได้อธิบายใน เนื้อหาของบทความจึงเป็นทางเลือกกำหนดกรอบในการศึกษา ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาตาม อุดมการณ์ประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เป็นไปในการพัฒนาที่เน้น ความสำคัญที่ความเป็นอยู่ที่ ดีขึ้นของประชาชน จะทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า มั่งคั่ง มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล บุญยพิพัฒน์. (2560). ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย (พ.ศ. 2475 –ปัจจุบัน): ข้อสังเกตในเชิงทฤษฎี. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุม วิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการ สาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหาร กิจการสาธารณะยุคดิจิทัล: กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ ประชาธิปไตย”. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Gabriel A. Almond & Sidney Verba. (1956). The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston: Little Brown & Company.
- Santaphan, C. (1999). Thai Political Culture: the true Constitution that has Never been Abolished. Online. Retrieved Janury 10 2019. from : <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=1014>
- Joyce, P. (2015). Politics: A complete introduction. London: Hodder and Stoughton.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปแบบความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 8) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 9) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 10) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 11) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 12) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้

- 5.1 ภาพปกหนังสือ
- 5.2 แปลจากหนังสือ:
- 5.3 ผู้เขียน:
- 5.4 ผู้แปล:
- 5.5 สำนักพิมพ์:
- 5.6 ปีที่พิมพ์:
- 5.7 จำนวนหน้า:

- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอนัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N., 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑุงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เมือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควณ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิธพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- เกษภา ผาทอง. (2564). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุรรักษ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณ 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phetthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices

and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม ได้ที่ <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : journalsocialdevelopment@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีรองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีรองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16.pt).....

2.....(16.pt).....

3.....(16.pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....ระบุรูปแบบของการวิจัย.....ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....การเก็บรวบรวมข้อมูล.....การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ
กรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....
.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16.pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

...(16.pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ที่สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อ้างอิงตาม)

จุดเด่น

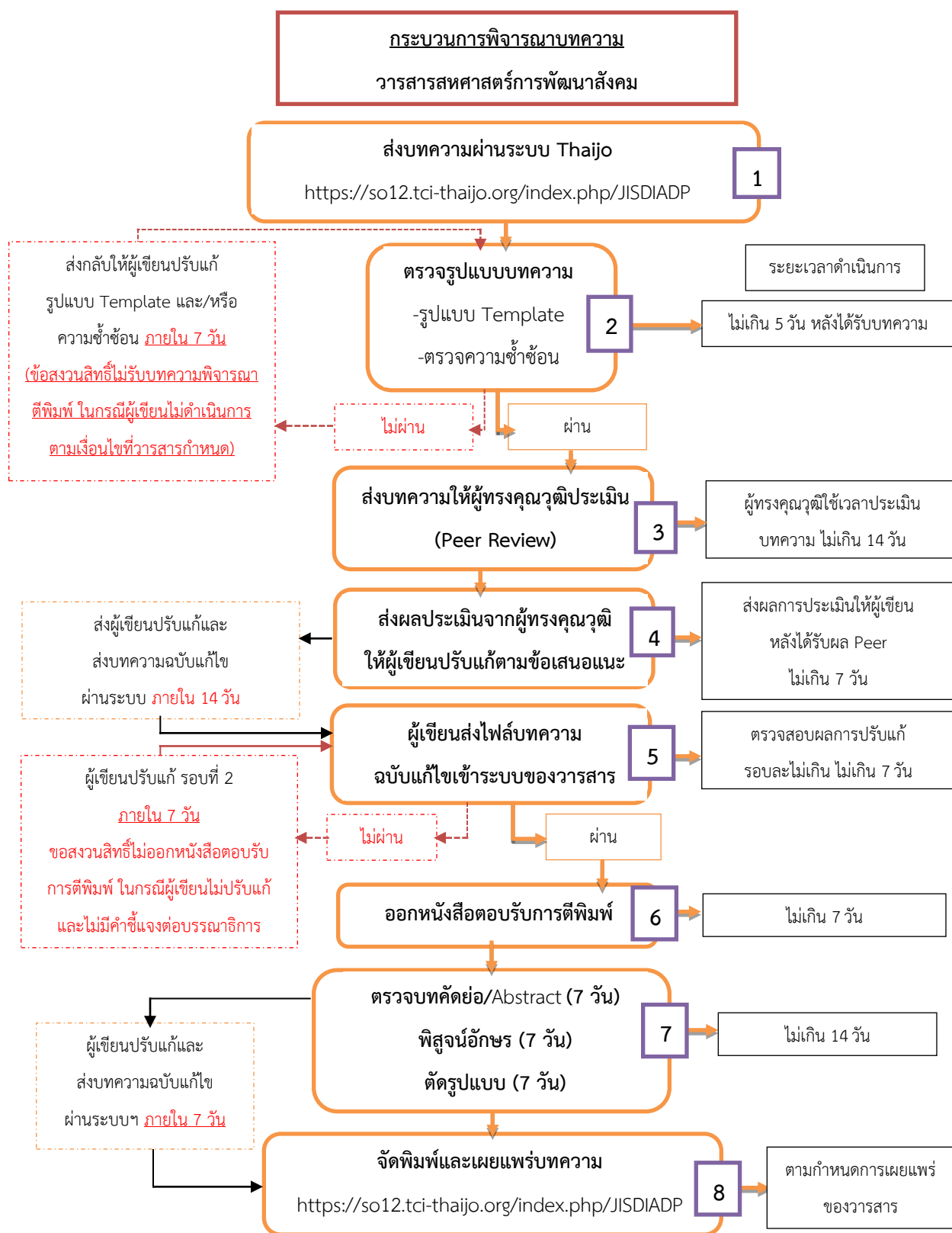
จุดด้อย

สรุป (18 pt)

(16.pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เยิ่น ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)